BAŞ YAZI

GÜNEŞ GÜMÜŞ

Kadınlar Nasıl Kazanacak?

Dünya üzerinde yükselen bir kadın hareketi var. Özellikle 2008 krizi sonrasında daha da saldırgan hale gelmiş sağcı ve aşırı sağcı iktidarların kadın düşmanı politikaları kadınları yaşamlarını, kazanımlarını savunma pozisyonuna iterek radikalleştiriyor; sokağa döküyor. Bizde de olan aslen bu!

sf 4

İstanbul İŞÇİ BULUŞMASI

Avukat ENGİN KARA'nın Katılımıyla

EKONOMİK KRİZ, ZAM YAĞMURU, İŞSİZLİK, YOKSULLUK

*HAKLARIMIZ
*NASIL KAZANACAĞIZ?

EKMEK VE ÖZGÜRLÜK ŞARKILARIYLA KONSER

TARİH: 15 ARALIK PAZAR
SAAT: 13.00

ADRES: CAFERAĞA MH. NAİLBEY SK. 58/5 KADIKÖY

İLETİŞİM: 0533 502 1917

sosyalist

Sayı: 21, Fiyat: 2 TL
6 Aralık 2019
sosyalistgundem.com

İşçi-Emekçi İktidarı ve Uluslararası Sosyalizm için

GÜNCEL

Nefret İkliminin Sonucu: "Defol Alevi"

Bu saldırılar birkaç kendini bilmezin işi olarak gösterilerek geçiştirilemez.

sf 2

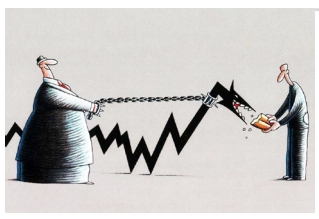

Kriz Yok, Sadece Batıyoruz!

İktidara yakınlığıyla da bilinen şirketler arka arkaya batışa doğru sürüklenirken iktidar bu şirketleri kurtarmak adına keseyi sonuna kadar açıyor.

sf 3

İran, Irak ve Pakistan'daki Eylemlerin Güncel Durumları

Dünya'nın birçok ülkesinde olduğu gibi İran, Irak halkları da dikta rejimlerine, neo-liberal uygulamalara ve kapitalizme karşı isyan bayrağını açmıştı.

sf 3

Milli Piyango'nun Gerçek Talihlileri

Önce Varlık Fonu'na devredilen Milli Piyango İdaresi, sonradan Demirören grubuna satılırken; büyük bir rant kapısına dönüşen şans oyunları sektörü bin bir türlü pisliğin gırla gittiği bir alan haline geldi.

sf 7

Hep patronlara çalışanlar emekçiye insanca yaşanacak bir ücreti çok görüyor

Vergiden Muaf, İnsanca Yaşanacak bir Asgari Ücret

MÜCADELEMİZLE KAZANACAĞIZ!

Türkiye'de yaklaşık 10 milyon emekçi asgari ücret ve ona yakın bir ücret karşılığı çalışıyor. Her iki çalışandan birini doğrudan ilgilendiren asgari ücret belirleneceği günlerdeyiz ama biz emekçiler bu sürece yüksek müdahil olmadığımızda yine sonuç patrondan yana olacak. Şimdiden Türk-İş, Kılıçdaroğlu bize yoksulluk sınırının altında bir ücreti reva gördü bile. İktidar ise kısa zamanda sanki rakamlar gerçek tabloyu yansıtıyormuş gibi enflasyon oranında zam diyerek 2200 lira civarında bir rakamla karşımıza çıkacak. Bahane hep aynı: "Asgari ücrete çok zam yaparsak patronlar batar." Biz her ay batmışız umurlarında mı? Hep patronlara çalışanlardan başka ne beklenir ki! Yoksulluğu çeken, hayata patronları zengin etmeye gelmiş gibi çalışan biziz ama en az bizim sesimiz duyuluyor. Biz birlik olup bu gidişe dur demediğimiz sürece bu devran böyle gidecek.

Biz emekçiler asgari ücreti insanca yaşanabilir bir ücrete çıkarttıracak güce sahibiz; yeter ki mücadelemizle yeri göğü inletelim.

GÜNCEL

Lübnan Gözlemleri

V. U. Arslan

Emekçiler ve gençler, halk düşmanı kapitalist uygulamalara ve bozuk düzene karşı dünya genelinde dalga dalga eylem sahasına iniyor.

sf 5

Emre Güntekin

İktidarın Kömür Sevdası Yaşamı Tehdit Ediyor!

Bir avuç sermayedarın kar ve rant iştahı için geleceğimiz ve nefesimiz tehlikeye atılıyor.

sf 2

Latin Amerika'da İsyan Dalgası

Gökçe Şentürk

ABD'nin hemen altındaki Orta ve Güney Amerika tarihsel olarak antiemperyalist mücadelenin güçlü olduğu bir bölge.

sf 6

Derya Koca

Üzgünüz, Size Ulaşamadık: Güvencesizliğe Protesto

Ken Loach sineması, kendi kulvarında bir sınıf filmi daha ortaya koyuyor.

sf 7

Vergiden Muaf, İnsanca Yaşamaya Yetecek Asgari Ücret!

Engin Kara

Bu yılki asgari ücret milyonlarca emekçinin yaşam koşullarını çarpıcı bir şekilde etkileyecek.

sf 8

AKP iktidarının patronlara verdiği teşviklerin ardı arkası kesilmiyor. Kamu bankalarından kıyak krediler, silinen vergi borçları, arsa ve bina tahsisleri, imar affı… Halkın büyük çoğunluğu yoksulluk ve işsizlik kıskacında yaşam mücadelesi verirken, söz konusu sermaye olunca akan sular duruyor.

Kasım ayı sonlarında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde termik santrallerin baca filtresi ve arıtma tesisi kurulmadan 2,5 yıl daha çevreyi kirletmesine izin veren yasa tasarısı AK Parti ve MHP'li vekillerinin oylarıyla kabul edilmişti. İktidara geldiği günden itibaren kamuya ait şirketleri hızla özelleştirme sürecine sokan iktidar, 2013 yılında termik santralleri de haraç mezat kendisine yakın patronlara vermişti. 2013 ile 2015 yılları arasında özelleştirilen 16 termik santralin 1 Aralık tarihine kadar baca gazı filtrelerini takmaları gerekiyordu. Yeni yasa ile birlikte bu süre 2022 Haziran'ına kadar uzatılacaktı. Düzenlemeden şu termik santrallerin yararlanması öngörülüyordu:

- 18 Mart Çanakkale Termik Santrali (Çanakkale) – **EÜAŞ**
- Silopi Elektrik Termik Santrali (Şırnak) – **Ciner Enerji**
- Afşin Elbistan A Termik Santrali (Kahramanmaraş) – **Çelikler Holding**
- Karabük Demir Çelik Termik Santrali (Karabük) – **Kardemir**
- Tunçbilek Termik Santrali (Kütahya) – **Çelikler Holding**
- Seyitömer Termik Santrali (Kütahya) – **Çelikler Holding**
- Soma A Termik Santrali (Manisa) – **EÜAŞ**
- Soma B Termik Santrali (Manisa) – **Konya Şeker Enerji**
- Kangal Termik Santrali (1. ve 2. üniteler) (Sivas) – **Konya Şeker Enerji**
- Çatalağzı Termik Santrali (Zonguldak) – **Bereket Enerji**
- Yatağan Termik Santrali (Muğla) – **Bereket Enerji**
- Çayırhan Termik Santrali (Ankara) – **Ciner Enerji**
- Yeniköy Termik Santrali (Muğla) – **Limak Enerji ve İçtaş Enerji**
- Kemerköy Termik Santrali (Muğla) – **Limak Enerji ve İçtaş Enerji**
- Orhaneli Termik Santrali (Bursa) – **Çelikler Holding**
- Afşin Elbistan B Termik Santrali (Kahramanmaraş) – **EÜAŞ**

Fakat iktidarın hesabı kamuoyu tepkisi sonrası bozuldu. Meclisten geçen yasayı Erdoğan veto etmek zorunda kalırken, düzenlemeye evet oyu veren AKP milletvekilleri veto için utanmadan Erdoğan'a teşekkür etme yarışına girmekten geri durmadılar.

Listeye bakıldığında özelleştirilen termik santrallerin "yabancıya" gitmediği görülüyor. Bereket Enerji, Limak, Ciner, İçtaş gibi firmalar aynı zamanda iktidarın otoyol, köprü, havalimanı gibi büyük projelerinin de yürütücülüğünü yapıyorlar. Karara karşı kamuoyundan yükselen tepki sermayeyi rahatsız etmiş olacak ki, enerji sektörünün en güçlü aktörlerinden biri olan **Demirören'e ait CNN Türk'**te haber spikerleri hava filtresi takılması için verilecek arada halkın nasıl bir mağduriyet yaşayacağını anlatmışlardı!

Bu firmaların birçoğu uluslararası alanda da çevreye verdikleri zararlardan ötürü kara listelerde dolaşıyorlar. Artı-Gerçek yazarı Pelin Cengiz bu durumu şu şekilde dile getirmişti:

"20 Eylül'de gerçekleşen Küresel İklim Grevi'nden bir gün önce, Avrupa'da enerji konusunda çalışan Urgewald, Avrupa İklim Ağı'nın (CAN Europe) da dahil olduğu 30 sivil toplum kuruluşu ile birlikte, kömür sektöründe faaliyet gösteren şirketleri içeren küresel ölçekteki en kapsamlı veri tabanı olan "Küresel Kömürden Çıkış Listesi"ni (Global Coal Exit List) yayınladı. Listede yer alan Türkiye merkezli şirketler şöyle: Bereket Enerji Üretim A.Ş., Çalık Enerji, Çelikler Holding, Ciner Group, Diler Holding, Doğanlar Yatırım Holding A.Ş., Ege Trade, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), Eren Holding, Hattat Holding, IC İbrahim Çeçen Yatırım Holding, Kolin Group, Limak Energy, OYAK Birleşik Enerji A.Ş. (BİREN), Polyak Eynez Enerji Üretim Madencilik, Teyo Yatırım ve Dış Ticaret, Yıldırım Group..."

Geçtiğimiz altı yılda özelleştirilen termik santrallerin yerine getirmesi gereken çevre yatırımları zaman zaman gündeme getirilmişti. 2013 yılında yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Kanunu'na eklenen Geçici 8. Madde ile özelleştirilen termik santrallerin çevre yatırımlarını tamamlamaları için 2018 yılına kadar süre tanınmıştı. Fakat Anayasa Mahkemesi bu maddeyi anayasaya aykırı bularak iptal etmişti. 2016 yılında tekrar yasal bir düzenleme yapılarak bu süre Aralık 2019'a kadar uzatılmıştı. Ancak iktidar Anayasa Mahkemesi'nin kararını daha önce pek çok kez olduğu gibi bir kez daha çiğnemiş oldu. Yeni düzenleme CHP tarafından yeniden Anayasa Mahkemesi'ne taşınsa da aradan geçen 5 yılda yüksek yargının yaşadığı dönüşüm göz önüne alındığında aksi bir karar çıkması sürpriz olmayacaktır.

Doğa, ekolojik krizin yarattığı tehlikeleri her fırsatta hatırlatırken AKP gibi otoriter-sağ rejimler özellikle termik santral örneğinde görüleceği üzere bu durumun üzerine tuz biber ekmekten kaçınmıyor.

Özelleştirilen termik santrallerin çevreye yarattığı tehlikeler ise yıllardır dile getiriliyor. AKP, kullanım ömürlerini doldurmuş olan termik santralleri özelleştirirken patronların karlarına zeval gelmemesi için yasal koruma yaratıyor. Özellikle Çelikler Holding'e satılan Afşin Termik Santrali'nin bulunduğu bölgede Ocak ayında siyah kar ve kül yağması gündeme gelmiş zararın boyutları gözler önüne serilmişti. 32 yıllık kullanım ömrü hâlihazırda dolan termik santrale 20 yıl daha kullanım izni verilmişti. Santralde 30 yılda 405 milyon ton kömür yakılırken 200 milyon ton CO_2, 270.000 ton kükürt bileşiği, 2.7 milyon ton uçucu kül doğaya salınmış, kadmiyum, kurşun, demir, bakır, kobalt, çinko ve civa gibi ağır metallerin havada sınır değerlerini aştığı tespit edilmişti.

Bu gerçeklere rağmen hem artan doğalgaz maliyetleri nedeniyle enerji sektörünün yaşadığı kriz hem de haraç mezat satılan termik santrallerde sermayenin karlılığını korumak amacıyla iktidar bırakın tehlikelere karşı önlem almayı, termik santral yatırımlarına ekstra teşvikler getiriyor.

Bir avuç sermayedarın kar ve rant iştahı için geleceğimiz ve nefesimiz tehlikeye atılıyor.

Buna şimdiden dur diyemezsek bu coğrafyada ne bizim ne de gelecek kuşakların bir geleceği olacak.

Nefret İkliminin Sonucu: "DEFOL ALEVİ"

AKP iktidarının yarattığı toplumsal kutuplaşma ve nefret dolu siyasi iklim en çok etnik ve dini "öteki"leri vuruyor.

Kasım ayının son günlerinde İzmir Gaziemir'de Alevi insanların yaşadığı evin duvarına "Defol Alevi" yazılmış ve evlere çarpı işareti konulmuştu. Tıpkı geçmişte Maraş gibi kanlı bir katliamı andırırcasına…

Bu olaydan birkaç gün sonra ise Mersin'in Yenişehir ilçesi Piri Reis Mahallesi'nde Alevilerin yaşadığı evlerin üzerine İzmir'deki vakanın üzerinden çok geçmeden çeşitli tarihler yazılması tedirginlik yarattı.

Alevilerin tedirginliği boşuna değil. Sayısız katliam, baskı, asimilasyon politikaları ister istemez korkunun kronikleşmesine neden olacak tarihsel bir bellek yaratıyor.

AKP döneminde ise bu korku, özellikle toplumsal muhafazakarlaşmanın artışıyla birlikte iyice yerleşmiş durumda. İktidarın en tepeden tavana kadar kullandığı ayrımcı ve nefreti körükleyici dil sokaktaki sıradan insanı da cenderesine çekiyor.

İktidarın başının "Afedersin Ermeni", "Kendisi biliyorsunuz Alevidir" dediği yerde Alevilerin veya diğer ezilen kimliklerin hedef haline getirilmesi tesadüf değildir. Alevilerin kimliklerini yok sayan, hayatın her alanında Sünni-İslam anlayışını egemen kılmaya çalışan, cemevlerini görmezden gelirken Diyanete ve camilere milyarlarca lira akıtan bir anlayışın başka türlü davranması mümkün değildir.

İktidar varlıklarını kabul etse de etmese de, hedef haline gelmelerine yol açsa da bu topraklarda ezilen "öteki"ler yaşamaya devam edecek. İzmir'de yaşanan ev işaretleme olayı sadece bugüne özgü değil, bu topraklarda yaşayan inkarcı-katliamcı geleneğin basit bir yansıması. Aleviler çok daha büyük baskılara göğüs gererek bugüne kadar bu toprakların asli bir unsuru olarak varolmaya devam ettiler, yine edeceklerdir.

İktidara sesleniyoruz:

Bu saldırılar birkaç kendini bilmezin işi olarak gösterilerek geçiştirilemez. Sorumlular yakalanmalı ve yargı karşısına çıkarılmalıdır.

Alevilere, Kürtlere ve ezilen dini-etnik kimliklere yönelik ayrımcı, nefret uyandıran söylemlerden vazgeçilmelidir!

Alevilerin demokratik taleplerine kulak verilmeli, asimilasyoncu yaklaşımlardan vazgeçilmelidir. Biliyoruz ki bunları AKP'nin yapabilme kapasitesi, isteği yok! Fakat bu talepler karşılanana kadar ezilen Alevi halkın talepleri için mücadele etmekten vazgeçmeyeceğiz.

Sosyalist Yıl: 2 - Sayı: 21 - 6 Aralık 2019
SAHİBİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Ayşe Şensöz
YAYIN İDARE ADRESİ: Öncebeci Mah. Servi Sok. 5/8 Çankaya ANKARA
TEL: 05548518392
BASKI: LOTUS LIFE AJANS Rek.Tan.Bas.Yay.Org.Amb.İth.İhr.San. ve Tic.Ltd.Şti. - Şehit Cevdet Özdemir Mh. Sokullu Cd. Perçem Sk. No: 9/A Çankaya/ANKARA
TEL: 0312 433 23 10 (pbx) FAKS: 0312 434 03 56
YAYIN TÜRÜ: Yerel süreli, iki haftalık
MAİL ADRESİ: sosyalist.dergi@gmail.com

İLETİŞİM
SosyalistGundem.com
Ankara
Sosyalist Emekçiler Partisi: Kocatepe Mah. Bayındır 2 Sok. No 45/7 Kızılay
Spartaküs Kültür ve Sanat: Meşrutiyet Mah. Karanfil Sok. 14/9 Kızılay
sosyalistgundem
sosyalist_gundm
İstanbul
Spartaküs Kültür ve Sanat: Caferağa Mah. Nailbey Sok. No:58/5 KADIKÖY
Denizli
Spartaküs Kültür ve Sanat: 835 Sok. Şarkaya İş Hanı No:17 Altıntop Mah.

Kriz Yok, Sadece Batıyoruz!

İktidar ve sözcüleri, kamuoyuna bir süredir ekonominin iyi gittiğine dair sahte bir iyimserlik pompalıyorlar. Ancak son dönemde yaşananlar, gerçeklerin tam tersi yönde olduğunu ortaya koyuyor.

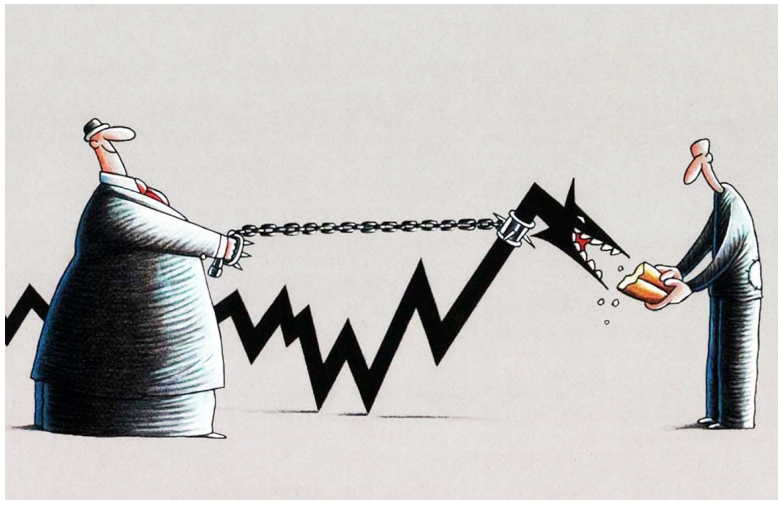

İktidara yakınlığıyla da bilinen şirketler arka arkaya batışa doğru sürüklenirken iktidar bu şirketleri kurtarmak adına keseyi sonuna kadar açıyor. Bunun en bariz örneğini Ağaoğlu örneğinde görmüştük. İstanbul Finans Merkezi'nin yapım işini üstlenen, fakat projeyi tamamlayamayan ve son dönemde yaşadığı kriz nedeniyle spor arabalarını satmak zorunda kalan Ağaoğlu'na Varlık Fonu aracılığıyla 1 milyar 400 milyon TL'lik bir kaynak aktarımı gerçekleştirilmişti.

Kasım ayı içerisinde ise ekonomik krizin iktidara yakın firmalara nasıl sirayet ettiğine önemli örnekler karşımıza çıktı:

Turizm Bakanı Mehmet Ersoy'un da ortağı olduğu Atlasjet ekonomik sıkıntıları gerekçe göstererek 26 Kasım-21 Aralık tarihleri arasında uçuşlara ara verdiğini duyurdu. Firmanın açıklamasındaki en dikkat çekici kısım ise şöyle: *"Yaşanan olumsuzluklara rağmen, Havayolumuz tarafından alınan yeni stratejik kararlar çerçevesinde 2018 yılı ikinci yarısında toparlanma sürecine girilmiş ve operasyonlarımız tekrar kâr eder hale getirilmiştir. Ancak yakın geçmiş olumsuzlukları ve beraberinde getirdiği ekonomik yük ve 2019 yılı Nisan ayı itibariyle İstanbul Havalimanı'na geçişle birlikte lojistik ve operasyonel maliyetlerde yaşanan büyük artış, havayolumuz açısından 2016/2017 kayıplarımızı yeterli sürede telafi etme imkânımızı ortadan kaldırmıştır."*

Üçüncü Havalimanının İstanbul'a getireceği çevresel yıkımın yanında ekonomik maliyetinin de özellikle havayolu firmalarını zor duruma sokacağı belirtiliyordu. Atlasjet ile birlikte bu durum tescillenmiş oldu.

Bir diğer gelişme de yine iktidara yakınlığı ile bilinen ve 5000 kişinin çalıştığı Sarar firmasının küçülme kararı alması. Sarar Yönetim Kurulu Başkanı Cemalettin Sarar, "Biz fabrika kapatmıyoruz. Fabrikalar açıyoruz, ihracat yapıyoruz. Millete memlekete faydalı olmak için çalışıyoruz. Biz şimdi yüzde 15-20 küçülüyoruz. Küçülmemizin sebebi; bizde çalışan emekli çalışanlardır" diye durumu açıklarken firmadan kendi isteğiyle işten ayrılmak isteyen çalışanların Personel Müdürlüğü'ne başvurması istendi.

Olan her daim işsizlik ve yoksulluğa terk edilen emekçi sınıflara oluyor.

Sarar'ın şu sözleri önümüzdeki günlerde toplu işten çıkarmaların yaşanabileceğini gösteriyor: *"İşçilik maliyetlerimiz ile genel giderlerimizin fazlalığı ve ihracat siparişlerimizde yaşanan düşüşler sebebiyle maliyetlerimizin artması, yapılan üretimin ve siparişlerin azalmış olması karşısında ortaya çıkan işgücü fazlalığı ile üretim yapmayı ekonomik olarak sürdürebilmemiz mümkün görünmemektedir."* Yapılan duyuruda işten çıkanlara tazminatların toplu olarak ödenmeyeceği, taksitlere bölüneceği ifade edildi.

Koç'un en büyük ortağı olduğu Yapı Kredi'de ise toplu kıyım gerçekleşmiş ve yaklaşık 700 çalışanın işine son verilmişti.

Kısacası, gemi su alıyor. İktidar ise ekonominin iyiye gittiğini söyleyerek emekçileri geçim zorluğuna mahkûm ederken gerçekler sürecin krizin daha da kötüye gittiğini ortaya koyuyor. Kriz elbette kendisine kamu kaynaklarıyla 108 m2'lik Hereke halısı yaptıranların kapısına uğrayacak değil ya! Olan her daim işsizlik ve yoksulluğa terk edilen emekçi sınıflara oluyor.

Ancak bu tablo değişmez değil! Önümüzdeki acil gündemler için mücadeleyi büyütmek bir zorunluluktur.

İran, Irak ve Pakistan'daki Eylemlerin Güncel Durumları

Barış Deniz Kuş

Dünya'nın birçok ülkesinde olduğu gibi İran, Irak halkları da dikta rejimlerine, neo-liberal uygulamalara ve kapitalizme karşı isyan bayrağını açmıştı. Pakistan'da ise öğrenciler geçtiğimiz günlerde geçim sıkıntısına, bütçe kesintilerine, taciz ve tecavüzlere karşı 35 şehirde büyük eylemler gerçekleştirerek şehirleri kızıla boyadı.

Çürümüş Molla Rejimine Karşı İsyan

İran emekçi halkının Molla rejimine karşı başlattığı isyan dalgası 3 haftadır sürüyor. Ali Hamaney eylemcileri "hain", Ruhani ise *"gerici Suudi Arabistan, Siyonist İsrail ve Amerika'nın bölgedeki formülasyonları ve planları dâhilinde harekete geçen yıkıcı güçler*" olarak ilan ederek eylemlerin meşruiyetini ortadan kaldırmaya çalışıyor. Molla rejimi protestoları kana boğarak bastırmaya çalışıyor. Rejim, ülke genelinde devlet siteleri hariç interneti kestiği için sağlıklı bilgi edinmek çok zor olsa da 300'ü aşkın eylemcinin öldürüldüğü, 4000'i aşkın kişinin yaralandığı ve binlercesinin de tutuklandığı belirtiliyor. Fakat İranlı emekçiler ülkenin dört bir yanında sokakları terk etmiyor, hatta önceki yıllarda gerçekleşen isyanların aksine kitleler giderek radikalleşiyor, kardeşleşiyor ve eylemlerin sınıfsal içeriği netleşiyor. Önceki yıllarda gerçekleşen eylemlerin aksine bu yıl Azeri ve Kürt halklarının yoğun yaşadığı bölgelerde de kitlesel eylemler gerçekleşti. Bugüne dek farklı şehirlerde toplamda 30'u aşkın banka yakıldı, otobanlar kapatıldı. Halk, "Hamaney'e Ölüm!" sloganlarıyla sokaklarda olmaya devam ediyor.

Iraklı Emekçiler Neoliberalizme Karşı İsyanı Büyütüyor!

Irak'ta 1 Ekim'de başlayan eylemlerin çıkış kaynağını işsizlik, ekonomik kriz, hükümetin karıştığı yolsuzluklar, kamusal hizmetlerde yaşanan problemler, adam kaçırma ve işkence vakalarındaki artış, emperyalist rekabetin yarattığı politik çatışmalardan doğan ağır istikrarsızlık ve Irak siyaseti üzerindeki İran nüfuzu oluşturuyor.

Molla rejimi, İran'da eylemleri kanla bastırmaya çalıştığı gibi nüfuzundaki Irak rejimine ve Haşdi Şabi tugaylarına da aynı taktiği uygulatıyor. Birinci ayını geride bırakan protestolarda şu ana kadar 450'yi aşkın insan katledildi, 15.000'den fazla kişi ise yaralandı. Kendilerine hiçbir gelecek sunmayan iktidara ve kapitalizme karşı emekçi halklar, tüm baskılara rağmen yolları kapatıyor, petrol tesislerini ve havalimanlarını işgal ederek geleceklerini kazanmaya çalışıyor. 1 Aralık'ta Irak Başbakanı Adil Abdulmehdi protestolar sonucu istifa etti.

Pakistan'da Gençlik İsyanda!

Devrimci Öğrenciler Cephesi'nin de örgütleyicilerinden olduğu Öğrenci Eylem Komitesi (SAC) ülke genelinde 35'ten fazla merkezde 29 Kasım günü için protesto yürüyüşü çağrısı yapmıştı. Geçen yıl Ağustos ayında Başbakan olan Imran Khan'ın vaatlerinin hiçbirini yerine getirememesi, dış borçlar ve ekonomik kriz nedeniyle eğitim ve diğer sosyal yardım bütçelerinin kesintiye uğraması ve baskılar eylemlerin kitleselliğini büyüttü.

30 yılı aşkın süredir yasaklı olan öğrenci sendikalarının yeniden kurulması, IMF destekli yükseköğrenim bütçe kesintilerinin iptal edilmesi, üniversitelerde taciz önleme birimleri kurulması, öğrenci yurtlarında içme suyu gibi temel ihtiyaçların sağlanması, ulaşımın iyileştirilmesi gibi pek çok talep eylemlerde güçlü bir şekilde dile getirildi. Sosyalist mücadelenin zor şartlar altında yürütüldüğü Pakistan'da eylemlere binlerce öğrenci kızıl bayraklarla ve devrimci önderlerin dövizleriyle katıldı. Quetta, Karachi, Hyderabad, Multan, Lahor, İslamabad, Gilgit, Muzaffarabad gibi önemli şehirler başta olmak üzere birçok il ve ilçede eylemler oldukça kitleseldi.

Gençlik sokakları adeta kızıla boyadı. Hindistan'da hakları için eylem yapan emekçilerin ve gençliğin her seferinde "Pakistan ajanı olmak"la suçlanmalarına benzer şekilde bu sefer de Pakistan hükümeti, öğrencileri "Hindistan adına ülkeyi karıştırmaya çalışmak" ile suçlayarak protestoların meşruiyet zeminini ortadan kaldırmaya çalıştı. Fakat birçok il ve ilçede binlerce öğrencinin hem kendi talepleri hem de emekçilerin talepleriyle sokakları doldurması bu çabaları boşa çıkardı.

Ortadoğu'nun bütün ülkelerinde yaşayan halklar için kurtuluş reçetesi bellidir. Kimlik çatışması tehlikesinin her an olduğu Ortadoğu'da çözüm ancak tüm kimliklerden emekçileri birleştirecek bir sınıf mücadelesiyle gelebilir. Emperyalist barbarlığa geçit vermeyecek yegane mücadele hattı budur. Aksi halde süren radikal eylemler emperyalist manipülasyonlarla hızlı bir şekilde kimlik çatışmasına dayalı iç savaş senaryolarını mümkün hale getirebilir. Eylemlere dair asıl sevindirici gelişme de budur; halklar da bu gerçeğin farkına varmış durumdadır. İktidarların ve emperyalizmin kutuplaşma yaratma çabası şu ana kadar hem İran'da hem de Irak'ta kitleler örgütsüz, eylemler ise kendiliğinden olmasına rağmen bertaraf edildi. Farklı etnik veya dinsel kökenlerden emekçiler önceki yıllarda gerçekleşen protestoların aksine yekpare şekilde sınıfsal, ortak taleplerle sokağa çıktı ve çıkmaya devam ediyor. Eylemleri bir üst noktaya taşıyacak ve halkları zafere ulaştıracak yol ise bu kendiliğinden eylemleri örgütlü bir sürece evriltebilme kapasitesinden geçiyor. O eşik aşıldığı, örgütlülük sağlandığı takdirde hem potansiyel saldırılar bertaraf edilir hem de halkların gelecek talepleri sosyalizm programıyla zafere ulaşabilir.

Yaşasın Sosyalist Ortadoğu!

Kadınlar Nasıl Kazanacak?

Güneş Gümüş
SEP Genel Başkanı

Dünya üzerinde yükselen bir kadın hareketi var. Özellikle 2008 krizi sonrasında daha da saldırgan hale gelmiş sağcı ve aşırı sağcı iktidarların kadın düşmanı politikaları kadınları yaşamlarını, kazanımlarını savunma pozisyonuna iterek radikalleştiriyor; sokağa döküyor. Bizde de olan aslen bu! 17 yılı geçkin AKP iktidarı boyunca kadınların payına düşen eziyet (evin boğuculuğuna hapsedilme, yoksulluk, şiddet vb.) daha da katmerlendiğinden özellikle genç kadınlar arasında tepkiler ve mücadele eğilimleri artmış durumda.

Ne olursa olsun evlilik sürsün anlayışının her yıl yüzlerce kadının canını aldığı, krizin faturasının ilk önce emekçi kadınlara kesildiği, kadınların çoğunluğunun yoksullukla boğuştuğu, tacizin kol gezdiği, iktidarın kadınların nasıl yaşayacağını şekillendirmeye çalıştığı koşullarda yaşıyoruz. Özellikle de sayısı sürekli artan kadın cinayetleri kadın sorununu tüm can yakıcılığıyla gündeme taşıyor; yürekleri harekete geçme isteğiyle dolduruyor. Tam da bu nedenle kadın mücadelesinin eylem gücüyle, etkili olduğu kitleyle çapını büyütmek mümkün. Ama neyi, kimden talep ettiğinizi doğru belirlemek kritik. Bir hareket talepleriyle kitlelerin aklına kazınır; onların gönlünü kazanır.

Biyoloji Kader mi?

Kadın meselesinde hedef tahtasına erkekleri; arka planda erkeklerin çıkarına işleyen bir sistem olduğu düşülen ataerkil düzeni (patriarkiyi) yerleştirme anlayışı yaygın. Bütün ekolleriyle feminizm bunu savunuyor. Bu bakış açısı erkeği doğrudan kadının ezilmesinin sorumlusu yapıyor. Neden mi? Ayrıcalıklarını korumak için.

Feminist hareket, oldukça basit bir ikilikle karşımıza çıkıyor: kadın-erkek. Gerçekten erkekler bir bütün olarak kadınların ezilmesinden çıkar sahibi mi? Mesela bakın Şule Çet davasına binlerce erkek de tecavüzcü-katillerin hak ettiği cezayı alması için sosyal medya üzerinden basınç kurmaya çalışmadı mı? Ya da zaten iş hiyerarşisinin neredeyse en altında çalışan bir erkek emekçinin kadınların işyerlerinde önünün kesilmesinden ne çıkarı olabilir? Bir evde iki kişi çalışmadan geçinmek neredeyse imkansızken kreş yokluğu ya da ücretlerinin yüksekliği nedeniyle kadının çocuk bakımı için evde kalmasından erkek işçinin çıkarı ne? Şu kriz döneminde yaşanan intiharları da düşününce mesela yoksul emekçiler olan erkeklerin aileyi geçindirme sorumluluğu bir zafer mi çoğu zaman sırt çökerten bir yük mü?

Kadın konusunda erkeği ezilmenin sorumlusu gören bakışla hareket ettiğinizde Kürtleri ezen Türkler, Alevileri ezen Sünniler, Müslümanları ezen Hıristiyanlar diye de düşünürsünüz. O zaman da birbirinin kurduna dönüşmüş kimlikler arasında "herkes kendi sürüsüne" der; çözüm olarak ancak izolasyon önerirsiniz.

Toplumun geri kalan yarısını neredeyse düşman addeden, onu dönüştürülemez bir doğaya sahip kabul eden anlayışın kadın mücadelesinin önünü açması mümkün değil. Sonuçta dünyanın yarısını oluşturan erkekleri dönüştürmeden, onları mücadelemize katmadan kadınların eşit ve özgür olması nasıl sağlanabilir ki!

Oysa ki kadın-erkek arasında kurulan neredeyse düşmanlık ilişkisi, toplumsal yaşamın gerçekliğini bile tam anlatmıyor. Bir kere bütün erkekler aynı değil. İki; erkekleri bu tavırları göstermeye iten, kadınlara da bu tavırları kabul ettiren bir toplumsal değerler bütünü ve toplumsal koşullar var. Onlar değiştiğinde bambaşka insanlar açığa çıkıyor.

Biyolojiyi kader olarak algıladığınızda, insanın değişmeyen özü/doğası olduğu savunduğunuzda "toplum böyle geldi, böyle gidecek" diyen gericilerin fikirsel alanına girmiş olursunuz. Dünyanın her bir köşesinde sol hareketin çıkış noktası insanın değişebileceği, yazgısını değiştirebileceği iddia ve inancı üzerine kurulu. Elbette ki aklı başında hiçbir sosyalist bugünkü insanla eşit-özgür bir toplum kurulabileceğini iddia etmiyor; bambaşka bir insanın kapitalizmin hegemonyası kırıldığında ortaya çıkabileceğini savunuyor. Durum erkekler açısından da farklı değil. Bugün siyasi görüşünden, konumundan farklı olarak cinsiyetçi pisliğe batmış olan erkekler de (tek tek unsurların ötesinde kitleler düzeyinde) ancak devrimci bir dönüşümle fikirsel kopuş yaşayabilir; ailenin ekonomik bir yeniden üretim birimi (evişleri ve çocuk bakımının gerçekleştiği) olmaktan çıkmasıyla kadını eve hapseden cinsiyetçi fikirlerin zemini ortadan kalkabilir.

Kadınlar Nasıl Özgürleşecek?

Meselenin erkek ile kadın karşıtlığı temelinde konulması kadın sorununun çözümünde bir çıkışsızlığı da beraberinde getiriyor. Erkeklerin kadınların ezilmesinden çıkarı varsa bu çıkarlarından neden vazgeçsinler ki! Zaten feminist hareketin önemli bir çoğunluğu da "vazgeçmezler, erkekler değişmez" diye düşündüğünden kadın mücadelesinden erkekleri dışlamak; kadınları erkeklere karşı konumlandırmak üzerinden kadın hareketini şekillendirmek istiyor.

> **Meselenin erkek ile kadın karşıtlığı temelinde konulması kadın sorununun çözümünde bir çıkışsızlığı da beraberinde getiriyor.**

Ne deniyor "25 Kasım, 8 Mart bizim; erkekler gelmesin." Hadi gelmesin diyelim; o zaman ya erkeklerden tamamen arındırılmış bir yaşam kurmak (ki imkan dahilinde değil böyle bir soyutlama) ya da 25 Kasım, 8 Mart ve sınırlı sayıdaki kadın eylemlerinde birkaç saate sınırlanmış bir özgürlükle yetinmek kalıyor kadına! Mesela İstanbul'daki 25 Kasım eylemine katılan binlerce kadın 2-3 saat sonra erkeklerin içinde yer aldığı ilişkilere geri dönüyor; kardeş, çocuk, anne, arkadaş, çalışan oluyor. Kadının kendi "devrim"ini yapması; karşısına çıkan erkek egemen düzene karşı hem fikirsel hem de eylemsel olarak harekete geçmesini salık veriyor feminist hareket. Eylemlerde öne çıkan sloganlardan, taşınan dövizlerden, sosyal medya tartışmalarından feminizmin ekollerinin meseleyi bireysel ilişkiler alanında kavradığı ve yine aslen bu ilişkiler alanında "kadının güçlenmesi" temelinde bir çözüm önerdiği açık. Nasıl mı? "Feminist eğitim"den geçen kadın ataerkil düzenin her türlü yansımasını kavrayacak ve ona karşı pozisyon alacak. Bu şekilde davranabilecek çok sınırlı bir kadın kitlesi olduğunu varsaysak bile kadınların çoğunluğuna temas etmeyen, ancak orta sınıf kadınlara hitap bir yaklaşım bu!

Feminist hareketle ilişkilenen kadının toplumsal ilişkilerde farklı şekilde eyleyecek koşulları olduğunu varsayalım; feminist hareketin etki kapasitesi dışında kalan kadınlara ne olacak peki? Acılara gark olmaya devam! Sosyalistleri kadın sorununun çözümünü devrim sonrasına ertelemekle itham edenlerin toplumun yarısını oluşturan kadınların sadece bir bölümüne çıkış önermesi de ironik.

Bireysel Değil Toplumsal Talepler

Kadın hareketi 20. yüzyıl boyunca toplumsal taleplerle mücadele yürüttü. Bu durum, yüzyıl sonuna doğru değişti. Sosyalizmin Doğu Bloku'nun yıkılan duvarları altında kaldığının ilan edildiği, yürürlükteki saldırgan neoliberalizmin haklar temelli mücadeleler için koşulları zorlaştırdığı bu dönemin ruhu makro hedefleri imkansız ilan ediyor; hatta baskıcı addediyordu. İşte bu ortamda üçüncü dalga feminizmle birlikte kadın mücadelesinin gündemi bireysel alana sıkıştırıldı. Mesela artık ev işlerinin ve çocuk bakımının toplumsallaşması için ücretsiz yemekhane, çamaşırhane, kreş taleplerinin yerini meseleyi kadın-erkek karşıtlığı üzerinden kuran "bırak evi bok götürsün" sloganı alıyor.

Kadının eşitlik mücadelesini bireysel alana sıkıştıran, birlikte mücadele etmesiyle toplumsal muhalefeti güçlendirecek kadın ve erkek emekçilerin birliğini engelleyen, talep ve söylemlerinin odağında kapitalist sistem olmayan bir feminizm de liberal bir çizginin ötesine gidemiyor.

Oysa ki kadın hareketi sadece kadın cinayetlerine ya da iktidarın kadın düşmanı saldırılarına karşı tepkisel eylemler örgütlemekten çıkıp toplumsal taleplerle bir mücadele örse bugün daha çok gelişecektir. Güçlenme ve toplumsallaşmanın önü açıktır yeter ki kadın hareketi sadece "istediğimiz gibi yaşarız, siz de kabulleneceksiniz" demenin ötesine geçerek milyonlarca kadını içine çekecek ve mücadele içinde ilerletecek toplumsal taleplerle bir hareket örnek için yola çıksın!

Lübnan Gözlemleri

V. U. Arslan

Emekçiler ve gençler, halk düşmanı kapitalist uygulamalara ve bozuk düzene karşı dünya genelinde dalga dalga eylem sahasına iniyor. Bu ülkeler arasında yerini alan Lübnan'ı ziyaret etme ve yaşananları yerinde görme şansı elde ettik. Beyrut ve Sayda'da eylemleri izledik, Lübnanlı ve Filistinli sol hareketlerle temaslarda bulunduk ve Lübnanlı Marksistlerle bağlarımızı güçlendirme şansı yakaladık.

Sistem Bitik, Gençliğin Öfkesi Büyük

Farklı ülkelerin bütün deneyimlerinde sınıfsal öfkenin patlamasına yol açan, bir anlamda bardağı taşıran son bir damla olmuştu. Lübnan'da da öyle oldu. Aynı zamanda Lübnan'ın en zengin kişisi olan Saad Hariri liderliğindeki hükümet, whatsapp'ta atılan mesaj başına vergi almaya kalkınca 18 Ekim'de Beyrut'ta toplumsal öfke patladı.

Eylem çağrısına ilk etapta ancak onlarca kişi cevap vermiş ama 2016'daki çöp sorununa karşı başlayan eylem dalgasında öne çıkan sosyalist gençlik öğelerinin sahadaki öncülüğü sayesinde polislerin dağıttığı eylemciler protestoyu şehrin kalbinin attığı Hamra Caddesi'ne taşımışlar ve yüzlerden on binlere ulaşılması dakikalar içerisinde gerçekleşmiş. Eylemlerin sekizinci gününde Hariri liderliğindeki hükümet istifa etti, ama eylemler Lübnan'ın bütün şehirlerinde 50 gündür sürmekte. Ülkede okullar, devlet daireleri, bankalar ve üniversiteler iki hafta boyunca kapalı kaldı.

Şii-Sünni-Hıristiyan şeklinde kamplara ayrılmış Lübnan siyasetinde taşları yerinden oynatmak dünyanın herhangi bir yerinde olduğundan çok daha güç. Nitekim Hariri istifa etti, ama daha aylar boyunca kimse yeni hükümetin şekillenmesini beklemiyor ve sistem yerli yerinde. Sokaktaki gençlerin ağzında ve duvarlarda "**hepsi defolsun**" sloganları var ama çürümüş sistem ve politikacıların yerini kim alacak, nasıl alacak? Bu soruların cevapları belirginleşmedikçe Lübnan'daki protesto dalgasının durgunlaşması kaçınılmaz olacaktır. Nitekim biz oradayken eylemlerin çapının küçüldüğüne tanıklık ettik.

Toplumun din merkezli bölünmesine ve Lübnan'a yapılan yabancı müdahalelere tepki olarak Lübnan bayrağı eylemlerde öne çıkıyor. Ulusal bayrağın hem birleştirici hem de meşruluk sağlayıcı bir motif olduğu düşünülüyor, ama bu durum bir yandan da eylemcilerin radikalleşmek konusunda daha gitmesi gereken önemli bir mesafe olduğunu ortaya koyuyor.

Eylemcilerin ana damarını gençlik kitleleri oluşturuyor. Yeni kuşaklar kendilerini bekleyen geleceksizliğin, ülkede çevrilen dolapların ve yapılan yolsuzlukların gayet farkında. Dünyanın en pahalı şehirlerinden birisi olan Lübnan'da %35'lere varan işsizlik oranının olduğunu düşündüğümüzde geleceğe dair kaygıları ve biriken sınıfsal öfkeyi gayet iyi anlıyoruz.

Sosyalizme Doğru Eğilim

Lübnan'da bizleri misafir eden yoldaşların başını **Lübnan Komünist Partisi**'nden (LKP) ayrılan gençlik liderleri çekiyor. Uzun ve bedellerle dolu geçmişi olan LKP'nin giderek ılımlılaşan ve inisiyatif almaya yanaşmayan çizgisinin onları yeni bir yapılanmaya gitmeye zorladığını belirtiyorlar. Şimdilik **Değişim İsteyen Gençler** (DİG) adıyla hareket ediyorlar ve eylemlerin başından beri önemli sayıda genci örgütlemişler. LKP ise yıllar içerisinde önemli ölçüde zayıflamış. LKP'nin ılımlılaştıkça mana ve heyecan kaybı yaşayıp zayıfladığını anlıyoruz.

Beyrut'un bankalar bölgesinde DİG ve LKP gençliğinin beraber organize ettiği protestoyu izledik. 45 gündür aralıksız düzenlenen ve son olarak sayıları 300-400 kişiye kadar düşen bu mitinglerde sol-sosyalist hava belirgin. Otomobillerin arka camlarındaki Che Guevera portreleri, duvarlara çizilmiş orak çekiçler, yumruklar ve kızıl renkteki pankartlar Arap alfabesini bilmeseniz de sol atmosferi sizlere bariz biçimde hissettiriyor. Mitingdekilerin büyük çoğunluğu 18-20 yaş ortalamasındaki ateşli gençlerden oluşuyor. Farklı inançlardan gelen gençler Lübnan'daki dini-sekter bölünmelerden ve topyekün sistemden rahatsızlar. Bu yeni kuşak sosyalist söylemin çekim alanına kapılmış. Sloganlar sınıfsal öfkeyi yansıtıyor; bankalar, vergi sistemi, gelir adaletsizliği, işsizlik ve sömürüyü hedef alan ateşli nutuklar şeklindeki slogan adeta bir eğitim çalışmasına dönüyor.

400 metre ilerideki daha ortalama olan miting ise daha çok konser havasında. Eylemlerin çapı küçülse de birbirine yakın bu iki eylem arasında gidip giden insanların sayısının binleri geçtiğini belirtelim. Bunun dışında şehrin farklı noktalarında eş zamanlı başka eylemler olsa da sistemin kalbi olan Bankalar bölgesindeki eylemler, kurulan çadırları, pankartları ve duvar yazıları ile Lübnan'daki halk hareketinin nabzını tutan esas güç durumunda.

Lübnan'da gördüğümüz hemen her şeyin ateş pahası olduğuydu. Lübnan ekonomisinin belirgin bir üretim kapasitesi yok, turizm gelirleri de son 10-15 yıldaki karışıklıklardan ötürü büyük ölçüde kaybedilmiş. Ama hükümetin boşa harcamaları ve yolsuzlukların çok büyük olduğu herkesin dilinde. Hal böyle olunca Lübnan poundu değer kaybederken, enflasyon, faizler ve işsizlik başını yukarı kaldırıyor. Zaten iç savaşın bitiminden itibaren azgın neoliberal politikalarla birçok sosyal hakkı kaybeden Lübnanlı emekçiler giderek yoksullaşıyor. Düşünün Lübnan'da toplu taşıma diye bir kavram yok. Sahil şeridi özel şirketlere peşkeş çekilmiş ve halkın denize gireceği yer kalmamış; eğitim ve sağlık sistemi büyük ölçüde paralı. Sık sık elektrik ve su kesintileri yaşanıyor...

Bütün bunların yanında Şii-Sünni ve Hıristiyan siyasi elitler ülkenin kaymağını yiyor. Kamu kaynakları ve halkın hakları yağmalanmış. Beyrut'un zengin mahallelerindeki zenginlik Lübnan gibi küçük bir ülkede gözlerden kaçacak gibi değil. Buna karşın Beyrut'un dış mahallelerine gittiğinizde yoksulluğun her yerden aktığını görüyorsunuz.

Hizbullah'ın Rolü

Lübnan'daki sistem iç savaşa, dinler ayrışmasına ve İsrail işgalinin etkisine göre kurulmuş. İşte bu koşullar İran desteği ile birleşince Hizbullah'ı doğurmuş. İsrail'e karşı verilen ulusal mücadelenin liderliğini yaptığı için Hizbullah ve lideri **Nasrallah**'ın büyük prestiji var. Lübnan'ın hemen her köşesinde bölgenin hakim dinsel rengine uygun şekilde büyük pankartlar ve politik şahsiyetlerin resimleriyle karşılaşıyorsunuz. Şii bölgelerinde de tabi ki Hizbullah'ın mutlak hakimiyeti var. Suriye'de hayatını kaybeden Hizbullah milislerinin resimlerine hemen her sokakta rastlamak mümkün. Apartmanların içerisinde bile Nasrallah'ın portlerine rastladık. Bunun dışında İran'ın ağırlığını gösterecek şekilde Humeyni'nin posterleri Şii bölgelerinde boy gösteriyor.

Hizbullah halkın ayaklanmasına karşı başından beri son derece olumsuz bir tutum aldı ve eylemcileri "Amerika'nın maşası" olarak damgalamaya çalıştı. Bir anlamda Şii yoksul tabanının eylemlere kaymasını engellemek için işi başından itibaren sıkı tuttu. Nitekim Lübnanlı yoldaşlar milyonlarca yoksul emekçiyi kapsayan Şii mahallelerinin eylemlere katılması durumunda mücadelenin devrimci durum aşamasına evrileceğinde hemfikirler, ama Lübnan'daki statükonun en güçlü parçası olan Hizbullah'ın bu duruma izin vermediğin söyleyebiliriz.

Herkesin ağzında olan "Hepsi gitsin" sloganı aslında Hizbullah'ı da işaret ediyor. Diğer taraftan grafiti ve duvar yazılarında hükümete ortak olan burjuva politikacılar alaya alınıp teşhir edilirken protestocuları damgalamaya çalışan Nasrallah'a aynı şekilde davranılmadığı dikkat çekiyor. Bunda Hizbullah'ın prestiji ve gücü kadar dengeleri göz etme tavrı da etkili olmuş görünüyor. Şii yoksul tabanı karşısına almanın alemi olmadığı konusunda çoğunluk hemfikir. Bunun dışında bizlere söylenen Hizbullah'ın yolsuzluklara diğer partiler kadar bulaşmamış olması ve bunun da bir fark yaratıyor oluşuydu.

Sonuç

Lübnan gözlemleri için ayırabileceğimiz sütunların sınırına geldiğimiz için bazı konuları atlamak zorundayız. Sonuç kısmında en önemli gördüğümüz kısımları nasıl toparlayabiliriz? Şöyle söyleyelim: Ortadoğu gençliği sistemden umudunu çoktan kaybetmiş, değişim istiyor. Hayattan beklentileri var ama bu sistem içerisinde karşılanması mümkün değil. Mısır'dan Lübnan'a, Irak'tan Fas'a, Cezayir'den İran'a manzara benzer.

Ama değişim için devrim gerekli, daha azı değil. Devrim için sosyalist devrimci partilere ihtiyacımız var. Gözlemlediğimiz kadarıyla Lübnan'da böyle bir devrimci partinin inşa edilmesi için koşullar oldukça müsait. Hem radikalleşen bir kuşak var, hem de devrimci inşa için kanallar açık. Sert bir coğrafyada sert olmak zorundasınız, ama Lübnan bir İran değil. Yani örgütlenmek için şartlar müsait.

Lübnan'da işlerin daha iyiye gitmesini beklemek için ortada bir neden yok. Tersine ekonomik kriz daha da derinleşecek, halk daha da yoksullaşacak. Burjuva politikacıların pisliği, yabancı müdahaleler ve dinsel kamplaşmalar sürüp gidecektir. Bu gidişatı bozabilecek olansa sosyalistlerden başkası değil. Lübnan'ı iyi bir gelecek bekliyorsa bu sadece ve sadece sosyalist alternatifin güçlenmesiyle söz konusu olabilir. Emekçi halkı birleştiren devrimcilerin kendi partilerini inşa etmeleri, bu yolda ileriye doğru atılmış dev bir adım olacaktır. Bizler bu yolda gerekli enternasyonalist emeği göstermeye devam edeceğiz.

Latin Amerika'da İsyan Dalgası

Gökçe Şentürk

ABD'nin hemen altındaki Orta ve Güney Amerika tarihsel olarak antiemperyalist mücadelenin güçlü olduğu bir bölge. Kıta Chavez ve benzeri reformist liderlikleriyle bir dönem çok konuşuldu.

Bugün de dalga dalga yayılan isyanlarıyla dünyada krize, yoksulluğa karşı mücadelenin ilham kaynağı oldu. Bir yandan da emperyalizmin düzenli müdahaleleriyle – seçimlere müdahale, darbe – ABD ile tam uyumlu hükümetler iktidara getiriliyor.

KOLOMBİYA:

Kolombiya'da emekçiler IMF ve Dünya Bankası'nın direktifleriyle uygulanmaya başlanan neoliberal politikalara 21 Kasım'da genel greve giderek yanıt vermişlerdi. 1970'lerden bu yana en kitlesel grevini gerçekleştiren Kolombiya'da, ülke çapında yüz binler sokağa dökülmüştü. ABD destekli Ivan Duque'nin uygulamaya çalıştığı neoliberal reformlarla birlikte emekçilerden alınacak olan vergide artış, özelleştirme, kamu harcamalarında azalma, sosyal sağlık ve güvenlik sisteminin budanması, emeklilik hakkına saldırı gibi emekçilerin haklarına yönelik birçok saldırı öngörülüyor. Ülkede 4 Aralık itibariyle üçüncü kez genel grev çağrısı yapılırken, eylemlere yerli halktan da yoğun destek geliyor. Eylemlerde bugüne kadar en az 5 kişinin öldüğü biliniyor.

EKVADOR:

3 Ekim'de başlayan eylemlerin sonucunda Ekvador Devlet Başkanı Lenín Moreno, geri adım attı. Ekvador'da protestolar, IMF'nin (Uluslararası Para Fonu) kemer sıkma politikaları sonucu hükümetin on yıllardır verdiği petrol sübvansiyonlarını sonlandırma kararıyla başladı.

Yerliler bu karardan olumsuz etkileneceklerini belirterek protestoların önünü açtı.

Eylemlerde 8 kişi hayatını kaybetti.Moreno hükümeti başkentten kaçmak zorunda kaldı. Hareketin gücü ve etkisiyle ordu birlikleri ve polis arasında yer yer çatışmalar da çıktı.

BOLİVYA:

Bolivya'da eylemler diğer örneklerinden farklı olarak ABD destekli sağcı bir darbenin devreye sokulmasıyla başladı. Yerli devlet başkanı Morales seçimlerde hile yaptığı gerekçesiyle ordu tarafından istifaya zorlandı. Meksika devlet başkanının çağrısıyla ülkeyi terk etti.

HAİTİ:

11 milyonluk Haiti kıtanın en yoksul ülkeleri arasında. Deprem sonrası görüntüleriyle dünya kamuoyunun hafızasına kazınmıştı. Ağustos ayından itibaren şiddetli hükümet yolsuzluklarına karşı sesini yükselten kitleler eylül ayının sonundan itibaren kitlesel eylemlerle bir araya geldi. Yaklaşık 5 milyon kişinin eylemlere katıldığı düşünülüyor.

BREZİLYA:

Brezilya'da Devlet Başkanı Jair Bolsonaro'nun baskılarına karşı toplumsal muhalefet geçtiğimiz ay "Adalet, demokrasi ve haklarımız için! Yeter Bolsonaro!" sloganı etrafında yoğun eylemler gerçekleştirmişti. Eylemler Jair Bolsonaro'nun oğlu Eduardo Bolsonaro'nun bir röportajında dile getirdiği "Eğer sol radikalleşirse, hükümet Anayasa'nın 5 numaralı maddesini uygulamak zorunda kalabilir." ifadesine bir tepki olarak patlak vermişti. Öte yandan Bolsonaro'nun uyguladığı neoliberal hak gaspları, Amazon Ormanları'nda süren yoğun yıkım, Mart ayında suikaste kurban giden Mariella Franco gibi muhaliflere yönelik baskılar tepkileri yükselten diğer faktörler.

ŞİLİ:

1973'te "Neoliberalizm; azgın piyasacılık, finasallaşma, esnek çalışma" programının laboratuarı haline gelen ülkede 1989'da askeri yönetim yerine sivil bir hükümete bıraktı. Ama aynı piyasacı yönetim şekli Şili'yi Latin Amerika'da gelir dağılımının en eşitsiz olduğu ülke haline getirdi. Ve bugünkü isyanın altyapısını oluşturdu.

36 üyeli Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) içinde gelir dağılımının en adaletsiz olduğu ülke Şili.

18 Ekim'de metro ulaşımına yapılan zamlarla başlayan isyan neoliberalizmin, kapitalist düzenin kendisine yönelik bir isyana dönüştü ve bunun ülkedeki temsilcisi Pinera yönetimindeki hükümeti geri adım atmaya zorladı.

Şu ana kadar sert müdahaleler sonucunda 33 kişi hayatını kaybetti, 7 bin kişi tutuklandı, 3 bin kişi yaralandı.

Genel Grev çağrısıyla sendikalar CUT (Genel İşçi Konfederasyonu) liderliğinde işçi sınıfını harekete geçirse de reformist Şili Komünist Partisi'nin kontrol ettiği CUT hareketi sistemi yıkabilecek kanallara yönlendirmedi.

EMEKÇİLERİN GAZETESİ SOSYALİST

OKU, OKUT, ABONE OL!

Üzgünüz, Size Ulaşamadık: Güvencesizliğe Protesto

Derya Koca

Britanyalı sosyalist yönetmen Ken Loach'un son filmi ***Üzgünüz, Size Ulaşamadık*** *(Sorry We Missed You)*. Loach ve onlarca yıllık yoldaşı senarist Paul Laverty, bu kez de kameralarını işçi sınıfının güvencesizlikle mahvedilen yaşamına çeviriyor. Film, yoğun dramatik öğeleriyle dünyanın dört bir yanında neoliberalizme karşı uzun süredir devam eden isyanların kökenindeki neoliberal sorunların evrenselliğine ve derinliğine işaret etmekte önemli bir yerde duruyor.

Film, güvencesizliğin ekonomik, sosyal, psikolojik boyutlarını ele alırken Rick, Abby, Seb ve Lisa'dan oluşan bir ailenin hikayesi etrafında örülüyor. Rick, 2008 krizinden sonra, inşaat sektöründeki işini kaybetmesinden bu yana pek çok iş değiştirse de bir türlü istikrarlı bir iş bulamıyor ve geçinemiyor. Sonunda bir kargo firmasında işe giriyor ama aslında şirket, işçileri "kendi işlerinin patronu olarak" adlandırıp parça başı para çalışma sistemine mahkum ederek korkunç bir güvencesizlik içine itiyor. Zaman baskısı, trafik stresi, rota takibi altındaki Rick, tuvalet molası bile olmadan günde on dört saat haftada altı gün çalışıyor. (Türkiyeli emekçilere hiç yabancı değil.) Neticede ortaya sadece çalıştığı kadar kazanan, tatilsiz, güvencesiz çalışan işçilere karşılık patronun hiçbir sorumluluk altında olmadığı ağır bir sömürü tablosu çıkıyor. İşçiler her zamankinden daha çok çalışıp hiç olmadığı kadar dibe itiliyorlar. **Sıfır Saat Sözleşmesi** olarak adlandırılan bu sistem İngiltere'de bugün o kadar yaygın ki, 1 milyondan fazla işçi bu şekilde çalışıyor. Filmin diğer ana karakteri Abby, bir evde bakım işçisi. Yine sıfır saat sözleşmesi ile hasta, engelli ve yaşlılara bakıyor. İngiltere'de evde bakım işçilerinin de yüzde 60'ı bu şekilde çalıştırılıyor. Kısacası film, yakıcı somut bir sorunu merkeze koyuyor.

Film boyunca bu güvencesiz, uzun saatler ve ağır koşullar altında çalışmanın, emekçileri sadece ekonomik anlamda sefalete itmediğini aynı zamanda psikolojik ve sosyal olarak da darmadağın ettiğini görüyoruz. Hayatlarını sadece çalışıp yorularak geçiren aile fertleri, daha iyi bir yaşam isterken gerilen sinirler, şiddet, yığılan sorunlar, asla bitmeyen mesailer, duygusal çöküntü ile daha büyük bir trajediye gömülüyor.

İnsani ilişkilerin ve ailenin kapitalizmin basıncı altında parçalanması ise Seb'in öyküsüyle ekrana yansıtılıyor. On binlerce pound borçla mezun olan ve kötü koşullarda, kötü işlerde çalışmak zorunda kalan gençliğin kendi anlam arayışı içinde savrulması hikâyesiyle Seb, çalışıp didinen ailesi açısından bir başka zorlu sınava dönüşüyor. Küçük Liz'in kötü gidişattan travmatik biçimde etkilenmesi ve herkesi bir arada tutma çabası bir başka yan hikayeyle bizi kendisine bağlıyor. Abby'nin güçlü karakterine rağmen tüm yükün altında ezilmesi, Rick'in gün be gün omuzlarına çöken ağırlık, gözlerindeki yorgunluk yakın plan çekimler ve derin karakter oyunculukları ile mükemmel biçimde hissediliyor. Normal sayılan bu hayatı yaşayan milyonlara kendi yaşamlarının dramı izletiliyor. Yer yer 'bu kadar dram fazla değil mi' desek de son derece gerçekçi bu hikayede kendinizi isyan etmekten alamayacaksınız. Ve "başka seçeneği olmayan" milyonlarca emekçiye çok tanıdık gelecek bu his, dünyanın her yerinde filmi izleyen emekçiler için ortak bir öfke yaratacaktır. Buna şüphe yok.

Ken Loach filmlerini "Loach sineması" yapan ciddi bir mutfak çalışması var. Loach ve senarist Laverty, saha araştırmaları ile işçi sınıfının sorunlarını en sahici biçimde yakalıyorlar. Ve bu gerçek hikayeleri (Rick dışında) ilk kez ekran karşısına geçen sıradan insanların oyunculuğuyla birleştirmek gibi zor bir işi başarıyorlar. Ancak böyle bir sinemacılık anlayışı gerçekliğe bu denli köklenebilir.

Filmin gösterimde olduğu sıralarda **Sıfır Saat Sözleşmesi sistemine** karşı Amazon emekçileri isyan bayrağı açarak greve gitti. Film İspanya festivalindeyken evde bakım işçileri tıpkı Abby gibi çalıştıkları için grev örgütledi. Fransa'daki gösterim sırasında binlerce şoför, Rick'in trajik kaderini paylaştığı için eylem gerçekleştirdi. Söylenmeyeni söylemek, emekçilere kırmızı halıda başrolü vermek Loach sinemasını işte bu yüzden özel kılıyor.

Emekçilerin sorunlarına ve dünyanın dört bir yanında cereyan eden devrimci mücadelenin hikayelerine kendini adayan Loach sineması, ***"Üzgünüz, Size Ulaşamadık"*** ile kendi kulvarında bir sınıf filmi daha ortaya koyuyor. Ken Loach, yer yer didaktik olmaya kaçan bir dil kullanmakla ve aynı anda çok şeyi anlatmaya çalışarak senaryoyu estetik anlamda zayıflatmakla eleştirilir. Ancak , açık ki, elli yılı deviren usta yönetmen açısından bilinçli bir tercih. Politik ve aktivist bir yönetmen olarak Loach, kapitalistlerin, emperyalistlerin, paranın insanlığın yaşamını nasıl mahvettiğini göstermeye kendisini adıyor. Taraf almayı sanatının asli vazifesi olarak kabul ediyor.

Üzgünüz, Size Ulaşamadık ise Loach'un en iyi filmi değil ama sert bir protesto şarkısı. Kendisine bu yıkıcı sistem karşısında yeni yollar arayan isyan halindeki dünya emekçilerine çok anlamlı bir armağan...

Milli Piyango'nun Gerçek Talihlileri

Emrecan Konyalı

Yılbaşı yaklaşırken şans oyunları yine gündemde. Milli Piyango'nun yılbaşı ikramiyesinin 80 milyon lira olacağı açıklandı. Elbette şans oyunları dediğimizde ilk olarak akıllara gelenlerden biri de skandallar. Geçmiş yıllarda Varlık Fonu'na devredilen Milli Piyango İdaresi (MPİ), sonra Demirören grubuna satılırken; büyük bir rant kapısına dönüşen şans oyunları sektörü bin bir türlü pisliğin gırla gittiği bir alan haline geldi.

Yalanlar Üzerine Kurulu Sözde Şans Oyunu

Büyük ikramiyeyi tutturmanın imkânsız olduğunu anlamak için âlim olmaya, MPİ'nin kendi verilerini inceleyip ikramiyenin çıkma ihtimalini hesaplamaya dahi gerek yok. Ortaya çıkan skandallar takip edilirse bu oyunların arka planında dönen kumpaslar en berrak haliyle görülebilir. Örneğin 2019'un ilk ayında Sayısal Loto'da ikramiye kazanan numaralar yayınlanmadan önce değiştirilmişti. Öte yandan MPİ 2019'un Mart ayına kadar Türkiye Futbol Federasyonu başkanlığı yapan Yıldırım Demirören'e satılmıştı. Büyük ikramiyelerin çoğunlukla satılmayan biletlere çıkması ve ikramiye olarak verilmeyen bu paranın idareye yani patrona kalması da Demirören'in Milli Piyango konusundaki hevesinin kaynağını açıklıyor. İçi boş bir umut satan Milli Piyango'dan asıl ikramiyeyi iktidarın kıymetlilerinden Demirören grubu alıyor.

Varlık Fonu'na Neden Devredildi?

MPİ 2017 Şubat ayında Cumhurbaşkanlığı'nın çıkarttığı bir KHK ile Varlık Fonu'na devredildi. Kendi yarattığı ekonomik krize kısa süreli yüklü para akışlarıyla direnmeye çalışan AKP'nin en güvendiği formüllerden biri de Varlık Fonu. MPİ'nin Varlık Fonu'na aktarılması hem AKP'nin hem de yandaşların ağızlarını sulandırmıştı. Çünkü Varlık Fonu'na devredilen MPİ aracılığıyla iktidar, Varlık Fonu Sayıştay denetiminden geçmediği için büyük bir harcama rahatlığına eriyordu. İstediği harcamayı, istediği yere hesap vermeden yapabileceği MPİ üzerinden para havuzunu büyütmek çok daha kolay hale gelecekti ve geldi de. Çünkü özelleştirme denilerek fona aktarılan varlıklar çok kolay yollarla başka isimlere devredilebiliyor. İşte tam bu nokta piyangonun Demirören'e vurduğu nokta oluyor. Davet yoluyla girilen ihaleyi Demirören Grubu kolaylıkla kazandı. Yılda milyonlarca bilet satılan, maliyetiyle getirdiği karı karşılaştırdığımızda patronlar için büyük bir fırsat olan ihaleyi Demirören kaptı.

Demirören Grubu ve AKP Dostluğu

Demirören grubunun tarihi neredeyse 1960'lara kadar gidiyor. Fakat grubun mermer, gayrimenkul, liman, inşaat, petrol ve medya gibi sektörlere girmesi AKPli yıllara denk düşüyor. Bu bir tesadüf değil. TFF Başkanı olduğu dönemde Yıldırım Demirören'in yönetim kurulu AKP'li isimlerle dolup taşıyordu. Başka bir örnek ise Doğan Medya'yı satın alırken AKP'den aldığı destek. Karşılığında ise CNN Türk, Hürriyet gibi yayın organları AKP güzellemeleri ile doldurularak veriliyor. Her kim AKP'den yanaysa bu düzende ona her şey mübah oluyor. Dolayısıyla MPİ'nin bütün iplerini ellerinde tutan Demirören Grubu denetimsiz, sorgusuz, sualsiz şekilde paraları götürmeye devam edecek.

Sonuç Yerine

Bireysel borçluluğun bu denli arttığı, asgari ücretin ev geçindirmeye yetmediği, çalışma şartlarının adeta sadece ölmeden yaşamaya devam etmeye yaradığı bir dönemdeyiz. Milli Piyango da böylesine bir dönemde milyonlarca insanın büyük umutlarla oynadığı bir oyun. Fakat söylemek gerekir ki parası olmayanlar bilet alırken parasını koyacak yer bulamayanlar büyük ikramiyeyi kazanıyor. Sömürü düzeni patronlara yedirip içirirken ve cebini doldururken yoksulları daha da yoksul kılıyor.

Yeni yıl yaklaşırken büyük ikramiye çekilişinde de yeni skandalların yaşanması şaşırtıcı olmayacak. Bizler için yiyip bitiremedikleri onca paranın hesabını sorma zamanı yaklaşıyor.

GAZETEMİZE NEREDEN ULAŞABİLİRSİNİZ?

ANKARA

İlhan İlhan Kitabevi
(Karanfil Sk. 30/3 Kızılay)

Spartaküs Kültür-Sanat
(Karanfil Sk. No: 14/9 Kızılay)
Tel: 0536 658 8228

İSTANBUL

Mephisto Kitabevi - Taksim Şube
(İstiklal Cd. No: 125)

Mephisto Kitabevi - Beşiktaş Şube
(Köyiçi Cd. No: 15)

Mephisto Kitabevi - Kadıköy Şube
(General Asım Gündüz (Bahariye) Cad. No:23)

Spartaküs Kültür-Sanat
(Caferağa Mah. Nail Bey Sk. No: 58/5 Kadıköy)
Tel: 0538 765 3669

DENİZLİ

Spartaküs Kültür-Sanat
(835 Sk. Şarkaya İşhanı No: 17 Altıntop Mah.)
Tel: 0505 835 4780

İZMİR

Tel: 0546 850 6890

MUĞLA

Tel: 0553 648 6612

AYDIN

Tel: 0536 241 1140

AMASYA

Tel: 0543 723 2235

sosyalist
İşçi-Emekçi İktidarı ve Uluslararası Sosyalizm için

Emekçiler Aç, Patronlar Doymuyor: Vergiden Muaf, İnsanca Yaşamaya Yetecek Asgari Ücret!

Engin Kara

Geldik bir yılın daha sonuna. Asgari ücret bu haftalarda belirlenecek. Ekonomik kriz, artan enflasyon ve işsizlik rakamları da dikkate alındığında bu yılki asgari ücret milyonlarca emekçinin yaşam koşullarını çarpıcı bir şekilde etkileyecek.

Hükümet ve patronlar her zamanki gibi emekçileri sefalet ve açlık koşullarına mahkûm etmeye hazırlanıyor. Tek dertleri kârlarını büyütmek ya da iflasa sürüklenen yatırımları kurtarmak! Başka hiçbir şey umurlarında değil!

Kasım 2019 itibariyle dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 2.108 TL, yoksulluk sınırı 6.849 TL olmuş durumda. Bekâr ve çocuksuz - tek başına yaşayan bir çalışanın yaşama maliyeti ise 2.557 TL.

Bu arada açlık sınırı sadece gıda harcamalarını kapsarken yoksulluk sınırı ise gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu harcamaları da kapsıyor.

Kamu işçilerinin Türk-İş tarafından satılışı, mikrofonların açık unutulmasıyla ortaya çıktı. Türk-İş yönetimi, yaşama maliyeti üzerinden yola çıkarak 2500 TL'lik bir talepte bulundu.

Dört kişilik bir ailede ortalama iki çalışan üzerinden hesaplama yaparsak bu rakam yoksulluk sınırına yaklaşmıyor bile. Oysa ki asgari bir yaşam standardı açısından karşılanması gereken temel ihtiyaçlar dikkate alındığında asgari ücret için temel alınması gereken yoksulluk sınırıdır.

Son 2 yıl içerisindeki yüksek enflasyon oranlarını da dikkate alırsak, asgari ücretlilerin ve bütün ücretli işçilerin ciddi bir yoksullaşma yaşadığı ortada. Dolayısıyla asgari ücret zammı yapılırken sadece şu anki yaşama maliyetini dikkate almak, asgari ücretlileri birkaç ay içerisinde temel ihtiyaçlarını karşılayamaz bir duruma mahkûm etmek anlamına gelecektir.

Asgari ücretin artırılması, daha yüksek ücretler için asgari ücretle eşitlenmek anlamına gelmemelidir. Asgari ücretin üzerindeki bütün ücretlere de son iki yıldaki gerçek enflasyon artışı dikkate alınarak en az %40 zam yapılmalıdır.

Sadece ücretlerin belirlenmesi, yasal ayak oyunlarını düşününce yeterli olmayacaktır. Son yıllarda özellikle düşük gelirli emekçiler ağır vergi yükleri altında giderek daha fazla ezilmektedir. Bu nedenle asgari ücret ve diğer ücretlerde yapılacak artışların yanı sıra asgari ücretten vergi alınmamalı, 4.000 TL ve altındaki ücretlere çalışanlardan alınacak vergi %10 ile sınırlandırılmalı, vergi ödemelerinde işverenlerden katkı payı alınmalı ve ağır artan oranlı bir vergilendirme sistemi getirilmelidir.

Bu Kazanımlar Mümkün Mü Değil Mi?

Asgari ücrete insanca yaşanabilir bir ücret olacak kadar yapılması, düşük gelirlilerin vergi yükünün azaltılması gibi talepler, bazılarına çok iddialı hatta hayal ürünü gelebilir. Biz bu rakamların gerçekçi olduğuna inanıyoruz. Esas sorun, bu tartışmaya kimin adına dâhil olduğunuzdur.

Kârlarını ve servetlerini artırmaktan başka bir şey düşünmeyen patronlardan taraf mısınız?

Bankaları, holdingleri, şirketleri kurtarmaktan başka bir amacı olmayan bakanlardan taraf mısınız?

Bir yandan işçiye hoş görünüp bir yandan arkasından iş çeviren sendika bürokratlarından taraf mısınız?

Yoksa alın teriyle yaşamaya çalışan on milyonlarca emekçiden taraf mısınız?

İlk iki gruptakilerin bırakalım asgari ücreti artırmayı, ellerinden gelse daha da düşürmek isteyeceklerini biliyoruz.

Üçüncü gruptakilerin ise emekçilerin gerçek ve ciddi kazanımlarını düşündüğünü söylemek zor. Onlar ancak kendi koltuklarının ve elde edecekleri çıkarların peşindeler.

Ortaya koyduğumuz asgari ücret programı, ancak emekçiler tarafından ve emekçilerin penceresinden dünyaya bakanlar tarafından anlaşılacak ve haklı görülecektir. Derdimiz de budur.

Talep ettiklerimizi bugünkü hükümetin / asgari ücret komisyonunun verme ihtimali yok. Çünkü onlar ilk iki grubun çıkarlarını, üçüncü grubu maske olarak kullanarak koruma, kollama derdindeler.

Bu yüzden asgari ücret programımız için mücadele etmek ve dişimizle tırnağımızla insanca yaşam koşullarını kazanmak zorundayız.